

Відзив
на монографію «Родовища флюориту України та світу:
оцінка і стратегічне значення»
за редакцією д-ра геол.-мін. наук, д-ра геогр. наук, д-ра техн. наук, проф. Г.І.Рудька

Монографія «Родовища флюориту України та світу: оцінка і стратегічне значення», яка вийшла друком у видавництві «Букрек» (Київ-Чернівці) у 2020 р. присвячена стратегічно важливій для економіки України корисній копалині. Основними напрямками використання флюориту є чорна і кольорова металургія (флюсова добавка), а також хімічна промисловість.

Незважаючи на те, що в Україні є значні поклади флюориту у східній частині УЩ (зона зчленування Дніпровсько-Донецької западини з Українським щитом), північній частині (Суцано-Пержанська зона) та на його південно-західному схилі (Подільська зона) потреби у цій мінеральній сировині Україна до теперішнього часу забезпечує за рахунок імпорту з Китаю, Росії та Монголії, сумарна вартість якого є досить значною. І цінність монографії полягає якраз в тому, що в ній оцінені усі можливості власного видобутку цієї сировини для промисловості України.

Зазначимо, що досить вдалою є структура книги, яка містить узагальнену різносторонню і зі знанням справи викладену інформацію, що стосується плавикового шпату.

У першому розділі розглядається складна, довготривала (з 1546 р.) «Історія вивчення і використання флюориту». Авторами наголошується, що з давніх часів флюорит славився як декоративний матеріал, наприкінці середньовіччя став популярним як важливий компонент металургійного виробництва, у ХХ столітті став цінною сировиною для хімічної промисловості, а також для виготовлення оптичних приладів.

Наступні чотири розділи книги дозволяють читачеві отримати загальне уявлення про закономірності формування флюоритових родовищ, генетичні і промислові типи родовищ, основні напрями використання флюориту та вимоги до якості сировини, головні чинники промислової цінності родовищ флюориту, класифікацію запасів і ресурсів родовищ флюориту при проведенні геолого-економічної оцінки.

У монографії авторами справедливо приділено також увагу й такій досить актуальній темі, що стосується екологічних проблем використання флюориту в промисловості (розділ 6), оскільки фтормісні сполуки є озоноруйнівними речовинами, а також впливають на людину. Токсичність та агресивна дія фторидів, що утворюються в ході металургійних процесів із застосуванням флюориту та його похідних, мають, на думку авторів, стимулювати вдосконалення металургійних технологій.

Окремо у цьому розділі розглядаються особливості розподілу світових запасів флюориту та основні тенденції світового виробництва, де, зокрема, наголошується, що основними експортерами плавикового шпату є Китай, Мексика, Монголія, Марокко, ПАР, сумарна частка яких становить 80-90%. При цьому зазначається, що Україна належить до імпортерів флюориту (щорічно завозиться близько 30-60 тис.т).

Найбільша за обсягом частина книги (розділ 8 «Регіональний огляд ресурсної бази та особливостей ринку плавиковошпатової продукції в світі») присвячена опису геологічної будови родовищ і проявів та якості родовищ флюориту в основних країнах, які видобувають цей мінерал. Розділ містить цікаві відомості і наведена в ньому інформація буде корисною для багатьох спеціалістів, які займаються проблемою плавикового шпату. Опис супроводжується якісно виконаними кольоровими ілюстраціями: геологічними картами, схемами, розрізами родовищ.

У завершальному розділі («Сучасний стан і перспективи розвитку вітчизняної мінерально-сировинної бази плавикового шпату») надано геолого-промислову характеристику усім відомим родовищам і проявам флюориту в Україні. Проведені дослідження і техніко-економічні розрахунки дозволили прийти до висновку, що найбільш вивченим і перспективним для промислового освоєння є Бахтинське родовище. Визначено перспективи розвитку та освоєння Покрово-Київського родовища і наявних інших проявів України. Для проведення геологічного вивчення і подальшого освоєння найперспективнішими аргументовано вважаються флюоритові прояви Суцано-Пержанської зони.

Актуальність і важливість виходу у світ монографії «Родовища флюориту України та світу: оцінка і стратегічне значення» визначається необхідністю нарощення власної сировинної бази флюориту належної якості для забезпечення промисловості та створення експортного потенціалу країни. Монографія має різноплановий характер, містить важливу інформацію і безумовно слугуватиме настільною книгою для багатьох геологів, які займаються прогнозуванням і проведенням пошукових та геологорозвідувальних робіт на плавиковий шпат.

Т.в.о. директора УКРДГРІ,
канд. геол. наук

А.А.Локтев

Завідувач відділу геології рудних
та нерудних корисних копалин,
д-р геол. наук

М.М.Костенко